energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.		Asiakirjan päivämäärä on:	10.01.2023
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.		Dokumentet är daterat:	10.01.2023
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.		The document is dated:	10.01.2023

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:	Tarvo Siukola
Pvm / Datum / Date:	10.01.2023

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:	Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date:	10.01.2023

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

Talousvaliokunta
Tav@eduskunta.fi

Talousvaliokunta, keskiviikko 11.1.2022 / VNS 8/2022 vp

Lausunto valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta

Eduskunnan talousvaliokunta on 15.12.2022 kutsunut Energiaviraston kuultavaksi valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta VNS 8/2022.

Energiavirasto toimii sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä -verkkoja valvovana ja edistävänä viranomaisena. Huoltovarmuuden näkökulmasta viraston tehtäviin kuuluu muun muassa sähkön- ja maakaasun toimitusvarmuuden seuranta, sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden varautumisen ja verkon kehittämisen valvonta, energiasektorin NIS-toimivaltaisen viranomaisen tehtävät sekä valmiuslain (1552/2011) sähkön-, maakaasun sekä kaukolämmön käytön rajoittamista sekä sähkön käytön kiellon ja sähköntoimitusten keskeytysten noudattamisen valvonta.

Energiavirasto osallistuu myös huoltovarmuusorganisaation poolitoimintaan kaikissa energiahuoltosektorin pooleissa.

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Energiaviraston lausunto

Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteon mukaisesti selonteko annetaan eduskunnalle nyt ensimmäisen kerran ja että selonteossa määritellään keskeiset tavoitteet huoltovarmuuden kehittämiselle vuoteen 2030 mennessä.

Energiavirasto katsoo huoltovarmuusselonteon tarpeelliseksi nopeasti muuttuvan toiminta- ja turvallisuusympäristön vuoksi, minkä johdosta varautumisen ja huoltovarmuuden merkitys on kasvanut entistäkin tärkeämmäksi.

Energiavirasto keskittyy lausunnossaan asioihin, jotka liittyvät erityisesti energiatoimialaan huoltovarmuuden turvaamisessa.

Selonteon kehittämislinjauksissa todetaan tiiviisti osuvasti, että ”Riittävä huoltovarmuus kattaa tiiviin yhteistyön julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä, selkeät sektorikohtaiset vastuut, järjestelmällisen skenaariotyön, ennakoinnin ja tilannekuvatyöskentelyn, modernin materiaalisen varautumisen, oikein mitoitetut ja joustavasti käytettävissä olevat resurssit nopean reagoinnin mahdollistamiseksi kriisitilanteissa sekä osallistumisen aktiivisesti koko ajan tiivistyvään kansainväliseen huoltovarmuusyhteistyöhön.” Energiavirasto katsoo, että edellä mainituista asioista huoltovarmuuden kehittämisessä on olennaisimmillaan kyse.

Huoltovarmuusselonteossa on tunnistettu hyvin merkittävien tapahtumien vaikutukset energiasektorille. Covid-19-pandemian sekä Ukrainan sodan myötä energiasektorin vakiintuneet materiaali- ja polttoaineketjut eivät ole toimineet aiemmin totutulla tavalla ja alalla on jouduttu reagoimaan osin ennakoimattomiin muutoksiin. Huoltovarmuusselonteossa tunnistetaan ylätasolla hyvin myös ilmastonmuutoksen sekä kyber- ja hybridiuhkien tuomia haasteita. Energiavirasto pitää kuitenkin erityisen arvokkaana kasvavien riskien tunnistamisessa ja niihin vastaamisessa Huoltovarmuuskeskuksen skenaatiotyötä.

Kehittämislinjauksissa on tunnistettu olennaiseksi myös huoltovarmuussääntelyn ajantasaistaminen. Kansallisten valmiuslain sekä huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain päivittämisen lisäksi myös EU:n CER- ja NIS2-direktiivien kansalliset täytäntöönpanot ovat ajankohtaisina lähivuosina. Toimivien ja tarkoituksenmukaisten lainsäädäntömuutosten varmistamiseksi Energiavirasto kannattaa selonteossa esitettyä huoltovarmuuslainsäädännön kokonaistarkastelua.

Selonteon kehityslinjauksissa esitetään myös sektorikohtaisen varautumisen ja yhteistyön ja osaamisen kehittämistä. Energiavirasto on osana huoltovarmuusorganisaation poolitoimintaa pitkään toiminut hyvässä yhteistyössä Huoltovarmuuskeskuksen sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa ja kokenut energiasektorin eri organisaatioiden väliset vastuut pääosin selkeiksi ja yhteistyön toimivaksi. Energiavirasto kuitenkin kannattaa ajatusta eri sektorien välisen varautumisen ja yhteistyön tiivistämisestä. Kasvava kyberuhka sekä edellisenä syksynä käynnistynyt keskustelu sähköpulasta, sähkön säästöstä ja kiertävien sähkökatkojen kohdentamisesta on korostanut poikkisektoraalisen yhteistyön tarvetta.

Energiavirasto ei ota kantaa selonteossa esitettyihin huoltovarmuuden rahoitusmekanismeihin, mutta toteaa, että selonteossakin tunnistetussa kasvavien riskien maailmassa huoltovarmuuden turvaaminen edellyttää riittävää ja vakaata rahoitusta.

Energiavirasto katsoo yllä esitetyn perusteella huoltovarmuusselonteon tarpeelliseksi sekä kannattaa siinä esitettyjä tavoitteita huoltovarmuuden parantamiseksi.

Jakelu Talousvaliokunta